gent:

Stedelijk Natuurreservaat Bourgoyen - Ossemeersen

Bourgoyen-Ossemeersen

In het westen van Gent ligt een waardevol natuurgebied van 230 hectare (2,3 km²) dat ontsnapte aan de verstedelijking.

Het open landschap bestaat er uit vochtige graslanden, doorsneden met sloten en grachten. Een paradijs voor planten en dieren. Vanop de wandelpaden kun je volop van deze natuur genieten.

1

2

1. Blauwtje
2. Zicht op de aalscholverplas
3. Blauwe reiger
4. Grutto
5. Kruipend zenegroen
6. Groene kikker

Meersen en donk

Het landschap van de Bourgoyen-Ossemeersen is een vallei, uitgeschuurd door de Leie, met vochtige graslanden die ‘s winters onder water lopen. Zulke natte graslanden worden bij ons meersen genoemd. Ze liggen op een bodem van klei die nauwelijks water doorlaat.

Het deel ten noorden van de Leie heet de **Bourgoyen**, het deel ten zuiden ervan de **Ossemeersen**.

Midden in de Bourgoyen ligt een zandige hoogte of donk waarop het oude Valkenhuis staat. Van de hoger gelegen zandige kouters aan de rand van het gebied bleef alleen een deel van de Vliegpleinkouter van bebouwing gespaard.

De kaart in deze brochure toont de verschillende gebieden.

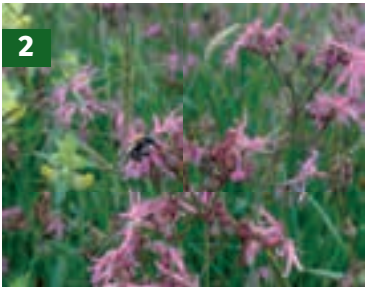

Beschermd gebied

Op het gewestplan zijn bijna alle percelen ingekleurd als natuurreservaat en natuurgebied. Het grootste deel van het gebied is ook als landschap beschermd en aangeduid als GEN (Grote Eenheid Natuur).

1. Kemphaan
2. Koekoeksbloem
3. Grote ratelaar en Valkenhuis
4. Vleeskleurige orchis
5. Weekoorzwammetje
6. Wolfspin

Natuurbeheer

De gronden werden aangekocht om ze in te richten als natuurgebied. Het beheer houdt rekening met de landschappelijke, natuurwetenschappelijke en educatieve waarden van het gebied. In de 6 deelgebieden zijn de beheersmaatregelen gericht op:
- planten
- water- en weidevogels
- natuureducatie en -recreatie

De waterhuishouding is daarbij belangrijk. Vanaf half oktober wordt het regenwater opgehouden, waardoor het gebied langdurig overstroomt. Op die manier worden de vroegere overstromingen van de Leie nagebootst. Pas vanaf maart wordt het water langzaam afgevoerd via sluisjes en een pompinstallatie in de oude watermolen. Voor het beheer van de grote graslanden zijn overeenkomsten afgesloten met landbouwers, die de graslanden hooien of beweiden door runderen.

De Groendienst beheert de percelen van de Stad Gent vanuit het Valkenhuis.
De medewerkers:
- snoeien knotbomen en houtkanten
- maaien wegbermen
- plaatsen afsluitingen
- onderhouden wandelpaden en educatieve voorzieningen

Natuurpunt Regio Gent beheert 2 graslanden aan de Grijtgracht en het spoorwegdijkgebied.

De Vlaamse overheid voerde in de periode 2004-2007 een natuurinrichtingsproject uit. Dat zorgde voor een grote stap vooruit op weg naar landschapsherstel en ontwikkeling van meer natuurwaarden. Bezoekers van het gebied komen nu nog beter aan hun trekken en er is ook een pad toegankelijk voor personen met een beperking.

In het gebied lopen diverse:
- onderzoeksprojecten
- vegetatiestudies
- broedvogelinventarisaties
- tellingen van overwinterende watervogels

De Canadese gans en muskusrat werden in het natuurreservaat actief bestreden omdat ze het natuurlijke evenwicht verstoren.

Een rijkdom aan planten en dieren

Vooral in de onbemeste hooilanden vinden we veel verschillende planten. Kleurrijke kruiden zoals gewone dotterbloem, echte koekoeksbloem, veldzuring, moerasspirea en moerasvergeet-mij-nietje vergezellen er de grassen, zeggen en russen. In de lente bloeit de grote ratelaar, een halfparasiet op gras, er heel opvallend. Deze gevarieerde vegetatie vormt samen met de sloten een geschikte leefomgeving voor vele diersoorten.

Van de water- en weidevogels valt de grutto het meest op. Maar ook de kievit, scholekster, kuifeend, slobeend, krakeend en bergeend broeden er jaarlijks. De zomertaling en de aalscholver broeden op en rond de grote Aalscholverplas aan de Loopgracht. Langs de oevers en in de rietkragen broeden blauwborst, rietgors, kleine karekiet en sprinkhaanzanger.

De talrijke sloten en plassen bieden voldoende zuiver water voor salamanders, kikkers, vissen en ongewervelden zoals de geelgerande watertor, rugzwemmer, duikerwants, waterspin en waterschorpioen.

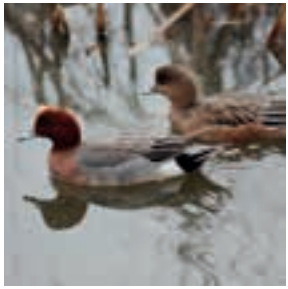

‘s Winters loopt het laagste deel van het reservaat onder water. In dit bijna ontoegankelijke gebied komen dan grote groepen watervogels voor. De Bourgoyen zijn een belangrijk overwinteringsgebied voor de smient, wintertaling, slobeend, pijlstaart, krakeend en kemphaan.

Vanaf maart zakt het water geleidelijk waardoor er plaatselijk plassen en slikveldjes overblijven die een grote aantrekkingskracht uitoefenen op steltlopers zoals watersnip, tureluur, wulp, oeverloper en witgatje. Zij komen er baden en voedsel zoeken.

Typisch is de knotwilg, waarin de steenuil, holenduif en diverse mezensoorten graag zitten. De elzen en wilgen in de houtkanten verdragen de hoge waterstanden goed en herbergen talrijke zangvogels. De bloemenrijkdom van ruigten lokt vele insecten.

Vlindersoorten als atalanta, gehakkelde aurelia, distelvlinder, dagpauwoog, oranjetip en icarusblauwtje vinden hier nog geschikte voedselplanten. Op de spoorwegdijk groeien planten van drogere zandgronden, zoals wouw en ijzerhard.

- Toegang met infobord
- Park & ride
- Kijkhut
- Blotevoetenpad
- Avontuurlijk speelparcours
- Schepvijver
- Infopunt
- Picknick
- Vanaf hier niet meer fietsen

- Meerskantpad | 4,4 km | 2 uur
- Bourgoyenpad | 5,5 km | 2,5 uur
- Spoorwegdijkpad | 2 km | 1 uur
- Fietsroute Westerringspoor

Bedankt om mee zorg te dragen voor de natuur

> Respecteer de rust en stilte in het gebied
> Ruim hondenpoep op en hou je hond aan de leiband
> Ga niet met je hond in de natuureducatieve zone rond het Natuurcentrum Jan Hublé of op het blotevoetenpad en laat je hond niet zwemmen
> Kom hier niet vissen, varen, schaatsen of zwemmen
> Laat bloemen, planten en paddenstoelen staan
> Voeder de dieren niet
> Neem je afval mee naar huis

P+R
Natuurcentrum Jan Hublé
Bourgoyen-Ossemeersen
Driepikkelstraat
Brugsesteenweg
Bourgoyendreef
BOURGOYEN
Watervleermuis
Valkenhuis
Mahatma Gandhistraat
Leie
Hoosmolen
OSSEMEERSEN
Bunderweg
N
W
O
Z

Natuurcentrum Jan Hublé Bourgoyen-Ossemeersen

Aan de hoofdtoegang tot het gebied ligt het Natuurcentrum Jan Hublé - Bourgoyen-Ossemeersen. Dit is het bezoekerscentrum van het natuurreservaat en ook een informatiecentrum over natuur en milieu. Het centrum zelf is een passiefhuis.

Je kunt er terecht voor:

- informatie over de Bourgoyen-Ossemeersen, informatie over de natuurwaarden en het natuurbeheer in het reservaat en ander groen in Gent
- een permanente expo over het natuurreservaat, groenpolen in Gent en duurzaam bouwen
- informatie over duurzaam bouwen en milieubesparende tips
- informatie over activiteiten die de Stad en Natuurpunt Regio Gent organiseren
- gebruik en reservatie van een lokaal of de cafetaria door groepen
- een drankje in de cafetaria

NATUURCENTRUM JAN HUBLÉ - BOURGOYEN-OSSEMEERSEN
Driepikkelstraat 32
9030 Mariakerke

Onthaal open:
Weekdagen: 13 tot 17 uur
Weekends en feestdagen: 14 tot 18 uur

Natuur.Café:
Van 1 oktober tot 30 april: 11.30 tot 17 uur
Van 1 mei tot 30 september: 11.30 tot 18 uur
Weekends en feestdagen: 14 tot 18 uur

STAD GENT - DE RUIGTE, NATUUR- EN MILIEUEDUCATIE

RESERVATIE VAN ZALEN
✉ lokaal.ncjanhuble@stad.gent

RONDLEIDINGEN EN ACTIVITEITEN VOOR SCHOLEN
✆ 09 323 57 06
✉ deruigte@stad.gent
nme.stad.gent

STAD GENT GROENDIENST
Beheer van de Bourgoyen - Ossemeersen
✉ groendienst@stad.gent
www.stad.gent/bourgoyen-ossemeersen

NATUURPUNT REGIO GENT
Onthaal, Natuur.Café, geleide wandelingen buiten de schooluren voor groepen en aangepaste rondleidingen voor personen met een beperking. Elke eerste zaterdag van de maand om 14.30 uur gratis wandeling, behalve in augustus.
✆ 09 227 22 94
✉ nmc@natuurpuntgent.org
www.natuurpuntregiogent.be

Toegankelijkheid

Het gebied is vrij toegankelijk en heeft 6 toegangen. De hoofdtoegang is in de Driepikkelstraat. Daar vind je ook het Natuurcentrum Jan Hublé - Bourgoyen-Ossemeersen.

Het natuurreservaat is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Alle info vind je op: **www.delijn.be/nl/routeplanner**.

Fietsen mag enkel tussen zonsopgang en 9 uur en tussen 16 uur en zonsondergang, op de as Driepikkelstraat-Baudetlaan en op de as Baudetlaan-Bunderweg. Op zaterdag is fietsen overdag ook toegestaan op deze assen. Op zondag geldt dezelfde regeling als tijdens de week. In de rest van het natuurreservaat is het verboden om te fietsen. Aan alle toegangen staan fietsenrekken.

Er is een parking voor auto's en bussen aan de hoofdtoegang Driepikkelstraat.

V.u.: Mieke Hullebroeck - algemeen directeur - stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent - 2026 - 00018

natuurpunt

gent: